

Nasjonal kommunikasjonsmyndighet

Postboks 93
4791 LILLESAND

Høring – Overordnede rammer for tildeling av 700 MHz- og 2,1 GHz-båndene

Det vises til høringsnotat av 6. juli 2018 fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) om overordnede rammer for tildeling av frekvenser i 700 MHz- og 2,1 GHz-båndene. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) kommenterer her noen av punktene i notatet.

Frekvenstildelingen og "neste generasjon nødnett"

Regjeringen har besluttet at hele dupleksdelen på 2x30 MHz i 700 MHz-båndet skal tildeles kommersielle aktører, noe som i praksis innebærer at staten har fraskrevet seg muligheten til å realisere et eget bredbåndsnett for nød- og beredskapsbruk i Norge, på linje med dagens Nødnett. DSB ser derfor svært positivt på at Nkom i høringsnotatet skriver at det er en målsetning for frekvenstildelingen at *"tildelingen skal bidra til at neste generasjon nødnett kan realiseres i kommersielle mobilnett"*.

Dagens TETRA-baserte Nødnett er en kritisk innsatsfaktor for landets nød- og beredskapsbrukere i deres arbeid for å beskytte samfunnet, både i hverdag og under kriser. Nødnett er derfor bygget med høyere robusthet sammenlignet med de kommersielle mobilnettene, med mer reservestrøm og doble telelinjer til alle basestasjoner. I tillegg har Nødnett dekning i en del områder der mobiloperatørene ikke har funnet det kommersielt interessant å bygge ut. Nødnett tilbyr som sin viktigste tjeneste gruppefunksjonalitet med lynrask oppkobling av tale, noe som det hittil ikke har vært mulig å realisere i de kommersielle mobilnettene.

Overgangen fra Nødnett, som staten eier, til en løsning basert på ekomtilbydernes nett, er en stor endring. Ny løsning baseres på langt flere nettelementer enn Nødnett, og staten vil i hovedsak ikke eie nettet. Avhengigheten av sikkerhetsarbeidet hos netteierne blir dermed langt større enn nå. Realisering av en nødnettløsning i de kommersielle ekomnettene vil forandre at det gjennomføres tiltak i nettene som sikrer at nødnettens kommunikasjonssystem får et forsvarlig sikkerhetsnivå i tråd med ekomloven og sikkerhetsloven. Dette er et sentralt poeng som må understrekes allerede i frekvensutlysningen.

For at nød- og beredskapsstatene skal kunne yte innsats i ekstremisituasjoner, er kommunikasjon helt avgjørende. En styrking av robustheten i mobilnettene er derfor nødvendig. En nivåheving av robustheten vil dessuten komme hele samfunnet til gode.

Nødnett har kontraktsfestet levetid frem til slutten av 2026. Det vil teknisk sett være mulig å forlenge driften i ytterligere fem år, men det er ukjent hva dette eventuelt vil koste. En løsning som kan overta for Nødnett må være etablert i god tid før Nødnett fases ut. Løsningen må tilby gruppefunksjonalitet som finnes i dagens Nødnett, i tillegg til å gjøre det mulig å overføre bilder, video og data på en prioritert, trygg og sikker måte. Nødnett er i dag koblet sammen med tilsvarende nett i Sverige og Finland (hhv. Rakel og Virve). Sammenkoblingene gjør det mulig å

samhandle på tvers av landegrensene. Denne funksjonaliteten må videreføres når nød- og beredskapskommunikasjon skal over i de kommersielle nettene.

Dekning i områder som Nødnett dekker, men ikke mobilnettene

Samferdselsdepartementet (SD) peker i sitt brev til Nkom 16. mars 2018 ("*Tilrettelegging for tildeling av 700 MHz-båndet*") på at det er "*en del utfartssteder der det tidvis samles en god del mennesker og hvor det rapporteres om mangelfull mobildekning*". Nkom er kjent med at Nødnett har dekning i områder der det i dag ikke er mobilnettdekning. Dette dreier seg typisk om utferds- og rekreasjonsområder hvor inntektspotensialet for operatørene er lavt, men hvor det kan oppstå hendelser der nødetater og hjelpemannskaper trenger å kommunisere. For nødetatene vil det være svært viktig å opprettholde dekning også i disse områdene. Mobilnettene har dekning noen steder som ikke har Nødnettdekning, men i slike områder kan nødetatene ty til mobiltelefoner som reserveløsning. DSB ser frem til en god prosess med Nkom omkring dekningsspørsmålet, før tildelingskriteriene endelig fastsettes.

Dekning langs veier og jernbanestrekninger

DSB støtter at det stilles spesifikke krav til dekning langs veier og jernbanestrekninger. DSB ber allikevel Nkom vurdere om det bør settes strengere krav til dekningen langs veier enn det som er foreslått, der det tillates 200 meter dekningshull per 1000 meter på riks- og europaveier, samt for Kystveien fra Mo i Rana til Bodø. Etter DSBs syn bør det være sammenhengende dekning langs kommunikasjonsruter, da ulykker og andre alvorlige hendelser kan inntreffe hvor som helst, og kjøretøy som ambulanser har behov for kontinuerlig sending og mottak av data under transporter. Nødetatenes innsats vanskeliggjøres betydelig dersom de ikke kan kommunisere fra et skadested. DSB ber videre Nkom vurdere om det også bør settes krav til dekningen langs fylkesveier.

Dekning i luftrommet

Nødnett er bygget med egne sendere, med egne frekvenser, som gir dekning i luftrommet for politi-, rednings- og ambulanshelikoptre. For nødetatene er kommunikasjon mellom personell i lufta og på bakken særdeles viktig. Dette gjelder i forbindelse med redningsaksjoner, sløkking av skogbrann, og politiets oppdrag der helikopter kan spore opp folk slik at personell på bakken kan foreta pågripelser. Helsepersonell på bakken må kunne kommunisere med luftambulansetjenesten.

De kommersielle mobilnettene er ikke bygget med tanke på slik kommunikasjon i lufta, og det er foreløpig usikkert hvordan dette kan realiseres i mobilnettene. DSB ber Nkom legge til rette for at det blir mulig å etablere en løsning for nød- og beredskapsstatenes kommunikasjon i luftrommet, samt vurdere å ta hensyn til dette ved den kommende frekvenstildelingen.

Dekning i tunneler

SD etterlyser i sitt brev til Nkom 16. mars 2018 tiltak for å bedre dekningen i de mer enn 1100 veitunnelene i Norge, der dekningen er mangelfull. DSB kan ikke se at dette er berørt i høringsnotatet fra Nkom, og vi ber Nkom vurdere dette videre. Vi vil samtidig gjøre oppmerksom på at Nødnett har mer robust dekning enn de kommersielle mobilnettene i tunneler, da Nødnett har dobbel innmating av signaler i tunnelene. Dette har vært et kostnadskrevende tiltak, men har vist seg å være svært viktig ved tunnelbranner som for eksempel i Skatestraumtunnelen og Gudvangatunnelen.

Mobiloperatørenes anbudsplikt

I brevet av 16. mars 2018 fra SD bes Nkom om at det i tildelingen "*legges til rette for at tilbydere som får tildelt ressurser i 700 MHz-båndet, er forpliktet til på forespørsel å levere tilbud på nødnettjenester og gjennomføre eventuelle forhandlinger om slike leveranser*". Nkom kommer ikke nærmere inn på dette i høringsnotatet, men skriver at dette "*vil måtte vurderes i forbindelse med de detaljerte reglene for auksjonen*".

DSB understreker at en løsning med nødnettjenester i kommersielle nett innebærer at mobiloperatørene vil få et større samfunnsansvar. I ekstrem situasjoner, med store påkjenninger på samfunnet der liv eller store samfunnsverdier står på spill, må operatørene akseptere at leveranse av kritiske kommunikasjonstjenester til innsattpersonellet må prioriteres. Nødetatene vil etter en slik omlegging ikke ha alternative kommunikasjonsmuligheter. Prinsipielt innebærer en overgang fra dedikert Nødnett til en løsning i mobilnett, som benyttes av alle, en nyordning som må håndteres med stor grad av ydmykhet. Utforming av krav knyttet til anbudsplikten, inkludert hvilke krav operatørene vil måtte innfri i en anbudsprosess, kan bli avgjørende for å sikre at det i også fremtiden kan finnes en trygg løsning for nød- og beredskapskommunikasjon i landet.

Ekkommyndigheten må i det videre ha særlig oppmerksomhet på at samfunnet er avhengig av at nødetatene, Sivildforsvaret, frivillige organisasjoner og andre sentrale beredskaps- og totalforsvarsaktører får dekket sine grunnleggende kommunikasjonsbehov i innsatssituasjoner, også etter overgang til kommersielle systemer når dagens Nødnett er slått av. Etter overgangen vil nød- og beredskapskommunikasjon bli en sentral del av ekkommyndighetens ansvar.

Med hilsen
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap

Cecilie Daae
Direktør

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet
Nasjonal sikkerhetsmyndighet